

פרשת פנחס תשע"ג

התמידות הישראלית המתחדשת / הרב אליעזר קשתיאל

בסוף פרשת פנחס אנחנו מצווים על קרבן התמיד, "את הכבש האחד תעשה בבוקר.. בין הערבים". העבודה שאנחנו מקריבים מידי יום קרבן תמיד, אומר הרמ"א בספרו "תורת העולה", באה להעיד על העובדה שכל יום הוא יום חדש. כל יום הוא יום עם התרחשות מחודשת, משלו. אתמול הקרבנו כבשים, שלשום הקרבנו כבשים, אבל היום מקריבים שני כבשים, אחד בבוקר ואחד בערב. זה יום מיוחד, אלו הכבשים של היום הזה.

כי העולם הוא לא סטטי, העולם הוא מתחדש. המבט החומרי, המבט הפילוסופי-יווני יצר השקפת עולם, של עולם קבוע. עולם קדמון שאין לו התחלה, שאין לו יד מכוונת. שאין לו גם עתיד ותקווה, אלא מערכת מכנית של חוקי טבע. עולם שחוזר וסובב סביב עצמו, אין כל חדש תחת השמש. אבל הקרבנות התמיד מלמדת על התקרבות תמידית, כל הזמן מתקרבים, מקריבים ומתקרבים כל הזמן תמיד. יש כל יום אפשרות לעוד התחדשות, לעוד בניין.

הוא כותב שעל פי חז"ל, פעם אחת העלו היוונים חזיר לתוך ירושלים, במקום קורבן התמיד ונזדעזעה ארץ ישראל. הסיפור הזה מסופר על התקופה שבה הייתה מלחמה בין חלקים בתוך עם ישראל, וחכם יוני אחד יעץ את העצה הזאת. מאחורי המדרש הזה מקופל מדרש סמוי בין הכבש שמועלה מידי יום לבין החזיר.

החזיר אומר הרמ"א, מלשון חוזר, גלגל חוזר. חזיר מבטא את העובדה שהכל חוזר על עצמו, שאין התחדשות. כאילו ביטול

התמיד, ביטול קורבן התמיד הוא ביטוי ההשקפה היוונית, ההשקפה המדעית שהעולם חוזר וסובב סביב עצמו ואין חדש. על זה אנחנו מזדעזעים. זה הפך קורבן התמיד. אצלנו התמידות היא לא שגרה וקביעון. התמידות היא לא אמירה כל-ככה היה אפשר יהיה, אלא התקרבות תמידית, תמיד אפשר להתקרב עוד, כל יום מחדש.

ולכן קרבן התמיד, כותב הרב בעולת ראי"ה, הוא שורש כל הכפרה כולה. כי על ידי שאנחנו כל הזמן מתחדשים ומתקרבים, אנחנו לא מאפשרים לעצמנו את ההירדמות, את הירידה הנוראית, את ההתאבנות

והקיפאון.

שני כבשים, אחד בבוקר ואחד בערב. שורש התפילות, שורש הלימוד היומי, שורש ההתחדשות התמידית. במיוחד

בימים אלו של שלשת השבועות יחד עם הכאב והצער על חורבן המקדש, עולה בליבנו התקווה לחדש ימינו כקדם, כך מסתיימת מגילת איכה. וככל שנהיה אנשים שיודעים להתחדש כקדם, כך ריבנו של עולם יזריח אור חדש, "אור חדש על ציון תאיר ונזכה כולנו במהרה לאורו".

שבת שלום

דרכיה דרכי נועם / הרב עקיבא קשתיאל

"דרכיה דרכי נועם, וכל נתיבותיה שלום" (משלי ג', יז).

דרכי התורה מסודרים "כדרכי נועם". וכמה משמעותיות לביטוי זה:

האחת- "דרכי התורה הם דרכים שינעמו וימתקו מאוד לאדם, כי לא העמיסה על האדם

בהשיג את התכלית, כי כן תשבע בצחצוח נפש העוסק בה" (מלבי"ם). לפי דרך זו, "דרכי נועם" פירושו דרכים המביאים אל הנועם. הנועם הוא הדביקות העמוקה שבעמקי נפש האדם. "האדם לא נברא אלא להתענג על ד" (מסל"ש). העונג העליון הוא ההתאחדות של הנפש במקורה, בשורשה הטהור, באלוקיה. דרכי התורה הם המביאים את האדם אל הנועם, אל גילוי מהותו- יישותו- זהותו האמיתית.

ועוד- "כי התורה תקרא תורת חסד... כי התורה תקרא תורת חסד... כי התורה דרכיה דרכי נועם... ואין תכלית התורה אלא רק להעמיד הטוב בעולם, שלא יהיה נמצא שום רע" (מהר"ל, תפארת שיראל). כל מטרת התורה היא להטיב, ודרכיה- גם אלה הנראים קשים- כולם דרכי נועם.

דברים אלו מביאים אותו לחלקו השני של הפסוק: "וכל נתיבותיה שלום". הנתיבות הם האורחות המפורטות יותר המסתעפות מהדרכים הכוללים (ראה מלבי"ם). כל השבילים של הוראותיה והדרכותיה של התורה- להביא שלום. השלום- שאיפה עמוקה וכנה, לתת לכל אחד את מקומו הנכון, לא לקפח אף בריה, להביא צדק כולל – שלם ואמיתי, להטיב לכל.

ת"ח מרבים שלום בעולם. מגמתה של תורה, ומגמתם של נושאים, הוא להטיב לכל, להביא לעולם את השלמות המעותדת לו- שלמות שחודרת עד לטוב המתפרט לכל בריה ובריה, בכל מצב ומצב.

לא תמיד שאיפת השלום מתגלה בדרך פושטה. לפעמים יש צורך גם במלחמה, אבל הכוונה המקורית חייבת להיות חדורה ועמוקה- שאיפת השלום. "גדול השלום, שניתן לפנחס, שאין העולם מתנהג אלא ע"י השלום,

שום מעמס יקשה לו...". (רלב"ג). הדרישות שהתורה מציבה לנו הן דרישות שהחיים יכולים לעמוד בהן. התורה לא "מעמיסה" על החיים עול שאינן יכולים לשאתו. התורה באה לרומם את החיים ולקדשם, ובודאי שהיא דורשת ותובעת מהחיים לפעול ולהשתנות, אך מקופל בתוכה שיווי המשקל הנכון שאכן יביא להתרוממות החיים ולא לשבירתם. "לא כנימוסי הגויים שהיו מעמיסים בהם דברים קשים, גם את בניהם ואת בנותיהם ישרפו באש" (שם). "התורה האלוקית לא העבדתנו בפרישות" (כוזרי). כמובן, שבתוך דרכי התשובה והסייגים ישנם הרבה דרכי פרישות שנצרכים, אבל המגמה של התורה לעולם תהיה העלאת החיים ולא שבירתם, גם אם ישנם דרכים שונות ואולי גם שיטות חולקות בדרך למטרה זו. (ועיין ש"פ לרמב"ם פ"ד- פ"ה). גם בגמרא ישנם כמה הלכות המיוסדות על פסוק זה. דוגמא אחת: במס' סוכה (לב') דנה הגמ' בפירוש הביטוי "כפות תמרים" המתייחס ללולב. ומציעה הגמ' אפשרות: "ואמאי כופרא"- דהיינו סוג של עץ צעיר שניתן לכפות את עליו. ועונה הגמ'- "אמר אב"י דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום כתיב". והסביר רש"י: "ואלו עשויים כקוצים, ומסרטים את הידיים"... ושוב נדגיש- בודאי שהתורה תובעת ודורשת, ואיננה "מתלזה" אל החיים בצורתם הראשונית, אך יחד עם זאת, דרכי התורה להעלאת החיים ספוגים בנועם, באמון וברגישות, דרכי- נועם שאכן לוקחים את החיים איתם, מדריגה אחר מדריגה.

משמעות נוספת- "דרכי החכמה הכוללים אם הדרכים המובילים אל הנועם, שהוא הערבות הנפשי- הרוחני המושגת

חדשות ואירועים

שבת מחזור לבוגרי מחזור ח'

בע"ה השבת תתקיים שבת מחזור נוספת. ובוגרי מחזור ח' יפגשו שוב להעלות זיכרונות וחוויות, להיפגש עם הרבנים ולשמע שיעורים. להיזכר בתקופת שהותם ב"בני דוד" ולהסתכל על התקופה שעברה מאז לימודם פה במבט של שנים. נאחל להם שבת פוריה ומהנה. [מחזורים נוספים הרוצים להתארגן לשבת דומה אנא צרו קשר עם המשרד].

הצטרפו ללימוד מגילת איכה

בשנה שעברה לימד הרב קשתיאל את פרקים א', ב' של מגילת איכה על פי סדר הפסוקים. והשנה אם לא נתבשר על בניית ביהמ"ק, הרב ימשיך מהמקום שהפסיק. אתם מוזמנים להשלים ולהצטרף. השיעור יועבר כל יום **בשידור חי** בשעה 8:00 בבוקר החל מא' אב.

והתורה כולה שלום, שנאמר דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום... לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום" (ראה מדרש רבה, פנחס). מעשהו הקנאי של פנחס עורר רינונים ופקפוקים. השלום לא היה ניכר כל כך ברושם הגלוי והחיצוני של המעשה, והיו שייחסו אותו לשורשים שליליים, של נטיית עבודה זרה הקשורה לנטיית שפיכות הדמים (ראה רש"י, ובפרי צדיק). על כך באה ההודעה המיוחדת: "לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום".

